

Protestantse
Kerk

Geloof · Hoop · Liefde

Kerkinformatie

NUMMER 215 • JUNI 2013

Katern
over het
liedboek

Justitiepastoraat wil mensen weer thuis brengen •
Gemeenteleden doneren online • Missionaire tips&stops

Inhoud

Ten geleide

Willen we mensen met het Evangelie bereiken, dan moeten we ons in hun situatie verdiepen. Die oproep loopt als een rode draad door dit nummer van Kerkinformatie. Dat is natuurlijk geen nieuwe boodschap. De pastores die in gevangenissen en penitentiaire inrichtingen werken, en de medewerkers van de Exodushuizen voor ex-gedetineerden doen dat al heel lang. Hoofd justitiepredikant Jan Eerbeek schrijft bij zijn afscheid over de resultaten die zijn bereikt, mede dankzij de kerken.

Toch vinden veel kerkleden het niet gemakkelijk om mensen serieus te nemen in hun eigen context. Dat zegt Hannie Luiten, na 43 jaar werken in de kerk. Zij bereidt een proefschrift voor over contextualiteit en missionaire geloofscommunicatie en zal ook spreken tijdens een symposium over dit onderwerp op 17 juni. Het sluit aan bij wat Friso Mout schrijft over missionaire presentie onder jongeren: 'Om te ontdekken wat je als kerk zou kunnen betekenen is het noodzakelijk ze eerst op te zoeken, te weten waar ze zijn, wat er leeft, welke vragen en behoeften ze hebben.'

Jonge generaties construeren via hun netwerken nieuwe theologieën, stelt prof. dr. Marcel Barnard van de PThU in een nieuwe rubriek over Kerk en Theologie. De vraag is wel: hoe komen zij in gesprek met de theologie van kerk en wetenschap? Kun je nog wel van 'de theologie' spreken? In elk geval is er veel te zingen, bijvoorbeeld uit het nieuwe liedboek waaraan het Katern in dit nummer is gewijd. Het beproeven kan beginnen, zo besloot de synode. 'Zingen en bidden in huis en kerk', luidt de ondertitel. Gemaakt om mensen van nu ook met het Evangelie te bereiken.

Frans Rozemond
eindredacteur Kerkinformatie

BIJ DE COVERFOTO

- 4 Justitiepastoraat
Afscheid van ds. Jan Eerbeek: 'Mensen weer thuisbrengen'
- 8 Boekpresentatie
Het geloof als 'Overvloed en overgave'
- 9 Missionair werk
Wat kun je doen en wat beter niet?
- 10 Oecumene
Kerkennacht 21-23 juni 2013
- 11 Gemeente
Opsteker voor jubilerende taak- en ambtsdragers
- 14 Geldwerving
Meer gemeenteleden doneren online
- Katern over het nieuwe Liedboek**
- 17 Geloofsgesprek
Symposium over contextualiteit
- 18 Synode
Besluiten kleine en generale synode april
- 20 JOP
Missionaire presentie
- 22 Predikanten en kerkelijk werkers
De dienstverlening van het Mobiliteitsbureau
- 23 Kerk & Theoloog
Marcel Barnard: 'Wat doet het geloof in een netwerksamenleving?'

Rubrieken

- 6 Kroniek
12 Mensen (inclusief predikantwisselingen)
13 Daar in Utrecht
16 Missionaire modellen
30 Collecten
31 Bijbelteksten Taizé
32 Advertenties

Veel gemeenten gaan direct zingen uit het nieuwe liedboek dat op 25 mei is gepresenteerd. Daarom is het Katern in dit nummer geheel gewijd aan het nieuwe liedboek, zie tussen p. 16-17.

Hoofd justitiepastores Jan Eerbeek:

'Mensen weer thuisbrengen'

Begin juni neemt ds. Jan Eerbeek afscheid als hoofdpredikant bij het ministerie van Veiligheid en Justitie. Via de Werkgroep Justitiepastoraat is de Protestantse Kerk met dit werk verbonden. In onderstaand artikel vertelt hij over het werken aan inkeer en herstel, de weg van vergeving. 'Ik heb in het justitiepastoraat en in de nazorg de kracht van de kerk gezien.'

'Overmorgen ga ik bij mijn vriendin wonen', zei Carlo. Ik zag hem in het Exodushuis in Leiden, op de open dag. Belangstellenden, ook uit de kerken, waren uitgenodigd om een kijkje te nemen in dit begeleidingsprogramma van ex-gedetineerden. Carlo had een badge op met daarop 'stagiair'. Ik dacht eerst dat hij bij de begeleiding hoorde, maar het bleek dat hij bewoner was en dat hij bij een bedrijf stage liep. 'Ik ken u', zei Carlo. 'Vorig jaar in de kerkdienst in de gevangenis in Krimpen aan den IJssel heb ik u gezien. Ik was daar toen koster en ik ben daar ook gedoopt. U vertelde daar over Exodus.' Ik was uitgenodigd door justitiepredikant ds. Jan Kraaijeveld om deze kerkdienst te leiden die over Exodus ging. Mooi dat Carlo weer een nieuwe levensweg heeft gevonden! Mensen weer thuisbrengen bij God, bij zichzelf en in de samenleving, dat is

wat het justitiepastoraat en Exodus doen. En daarbij krijgen we veel steun uit de kerken. Via de Werkgroep Justitiepastoraat is de Protestantse Kerk met het justitiepastoraat verbonden. Het is mooi om in ons werkveld de kracht van de kerk te ervaren. Zo maar een paar grepen daaruit.

Justitiepastoraat en nazorgpastoraat

Een kleine impressie uit de gevangenis-kerk in Sittard: vrijwilliger Piet loopt in het stiltecentrum rond om mensen te begroeten. 'Hoe is het met je moeder?' hoor ik hem aan iemand vragen. In de kerkzaal ernaast oefent het gedetineerdenkoor onder leiding van vrijwilligster Wilma. Ze begeleidt hen op de piano, ze coacht de zangers lichtvoetig, maar wel met vaste hand. Een hele prestatie om zo'n groep sterke mannen aan het zingen te krijgen! Ze doen het vol overgave. In

het justitiepastoraat en in Exodus zijn 1800 vrijwilligers werkzaam vanuit de kerken. Ze brengen de buitenwereld binnen in de gevangenis. Ze laten voelen dat er een band is die blijft. Ook als muren mensen van elkaar scheiden. Ze maken zichtbaar en tastbaar wat het hart van het evangelie is: dat we onszelf en elkaar mogen zien in het licht van Gods genade. Vrijwilligers werken niet alleen in de gevangenis, maar ook in de nazorg. In de Exodushuizen, naast de professionele begeleiders, maar ook als maatje van ex-gedetineerden die op zichzelf gaan wonen. Ze gaan mee om zaken te regelen,

en ze helpen zoeken naar een vereniging of nieuwe contacten.

In het Ouders, Kinderen en Detentieproject brengen vrijwilligers kinderen naar hun gedetineerde ouders, om zo het inhoud geven aan het vader- en moederschap te stimuleren.

Kerken met Stip

'Ik kom hier iedere week, omdat ik het nodig heb mensen te ontmoeten. Zo blijf ik op de been', zei Peter mij. Na de dienst sprak ik hem bij de koffie in één van de 68 Kerken met Stip. Dat zijn kerken die gastvrij willen zijn voor ex-gedeteneerden. Peter had gewoond in een Exodushuis en daar gewerkt aan een nieuwe levensstijl. In de Kerk met Stip vond hij een geestelijk dak boven z'n hoofd.

Vreemdelingendetentie

'Het waren twee prachtige concerten!', liet de dominee uit een detentiecentrum mij weten. Joany Muskiet en de More Gospel band hadden er opgetreden, en bijna de hele inrichting was erbij geweest. De concerten in alle Detentiecentra zijn mogelijk gemaakt door Kerk in Actie, om zo wat ontspanning te brengen voor de mensen die ingesloten zijn. Al eerder waren er boeken voor de bibliotheek en muziekinstrumenten bijeengebracht. Een sterk initiatief van Kerk in Actie in samenwerking met het justitiepastoraat, INLIA en het IOM is ook het Transithuis in Groningen. Met vreemdelingen die naar hun land van herkomst willen terugkeren en dat om welke reden dan ook niet kunnen, wordt daar gezocht naar mogelijkheden om dat toch te realiseren. Justitiepastores in de vreemdelingendetentie vervullen hierin een verwijzende rol.

Paasgroetenactie

'De kerk denkt aan u in de gevangenis', zei Bert van Bokhoven, lid van het moderamen van de generale synode, op Palmzondag in de Penitentiare Inrichting Vught. De landelijke paasgroetenactie van de Protestantse Kerk werd daar gepresenteerd. Veel vrijwilligers, vertegenwoordigers van de kerken, van Epafra en van de directie van de inrichting waren aanwezig. De kaarten zijn ontworpen door twee gedetineerden, Alberto en Jan. Ook zij waren er. 'Nieuw leven' was dit jaar het thema. Meer dan 100.000 kaarten zijn gestuurd uit alle hoeken en gaten van Nederland naar mensen in gevangenis en ook naar Nederlanders in buitenlandse gevangenis. In mijn toespraak zei ik: 'In al die jaren dat de actie loopt moeten dat al bijna een miljoen kaarten geweest zijn. Ik zie die kaarten als een uitgestoken hand van heel veel mensen. Een teken dat er aan jullie wordt gedacht en dat er mensen zijn die jullie ook weer een

In 2011 opende (toen nog) prinses Maxima een nieuw pand van Exodus in Alkmaar.

nieuwe kans willen geven. Een teken van hoop, dus.'

Verbinden en versterken

Verbinden en versterken is een project in Flevoland. Veerle Rooze werkt als diaconaal pastor in twee gevangenis om een verbinding te brengen tussen binnen en buiten. De vraag van gedetineerden bij hun terugkeer in de samenleving wordt gekoppeld aan wat kerken en organisaties te bieden hebben. Het project is een initiatief van Kerk in Actie, Exodus en het justitiepastoraat. Het is, naar het oordeel van de directeur van de inrichting, uitermate succesvol. Zo werkt de kerk mee om het functioneren van de samenleving te verbeteren door verbindingen te leggen.

Exodushuizen

Carlo is inmiddels weer thuis. Bij zijn geliefde. Een nieuw begin onder de mensen. Ieder jaar wonen in elf Exodushuizen circa 450 ex-gedeteneerden. Ze worden er met veel succes begeleid op alle levensgebieden. Er zijn 220 professionele begeleiders en zoals gezegd ook veel vrijwilligers. In heel het land worden die huizen gesteund door kerken en diaconieën. Ook pas nog in het Veertigdagentijd-project. Zonder de kerk en het geloof van de kerk in mensen zou Exodus niet bestaan. Exodus is een initiatief van het justitiepastoraat en de kerken. Het is een creatieve bijdrage vanuit de geloofsgemeenschap aan het terugdringen van het grote maatschappelijke probleem van de criminaliteit door middel van preventie en investeren in mensen.

De kracht van de kerk

In het justitiepastoraat en in de nazorg wordt begeleiding gegeven in diepe

levensvragen. Er is veel gebeurd in het delict. Er zijn slachtoffers gemaakt. Er zijn dingen kapot gegaan. Verwerking van het verleden is nodig. Bij berouw om wat gedaan is en mensen is aangedaan begint het. Het justitiepastoraat en Exodus spreken ook over het delict en de slachtoffers.

Langzaam kan er weer iets van herstel van het leven gaan ontstaan. Het justitiepastoraat en Exodus werken daaraan, om mensen weer thuis te brengen in de samenleving. Een nieuw bestaan zonder criminaliteit. Dat werken aan herstel wordt gedragen door de kracht van het evangelie. In de wereld van God mogen wij opnieuw beginnen. Er is opstanding uit alle dodelijke wanhopigheid en uit de dood. Wij kunnen met Jezus naar de mensen en naar de wereld kijken door de bril van de hoop en van de verwachting. In dat werken aan inkeer en herstel, de weg van vergeving, heb ik in het justitiepastoraat en in de nazorg in vele jaren de kracht van de kerk gezien. Ik ben er trots op die kerk in het ambt te mogen dienen, en dankbaar voor zoveel opbouwende steun en betrokkenheid die wij uit de christelijke gemeenschap mogen ontvangen.

Jan Eerbeek

hoofdpredikant bij het ministerie van Veiligheid en Justitie en oprichter en oud-voorzitter van Exodus Nederland.

Op maandagmiddag 3 juni neemt Jan Eerbeek afscheid als hoofdpredikant en van Exodus in de City Life Church in Den Haag. Hij wordt als hoofdpredikant opgevolgd door ds. Jan-Gerd Heetderks, tot 18 juni woordvoerder van de Protestantse Kerk.